

besvære ikke selv hørte, men de ere bagefter bleve mig fortalte. Imidlertid forekom det mig ved Slutningen af Mødet igaar, at Forhandlingen om denne Sag væsentlig var kommen ind paa et noget andet Omraade, om jeg saa maa sige, var kommen ind i et andet Spor; det stod for mig, som om der var kommet en vis politisk Side frem. Dette giver mig Anledning til at udbede mig Thingets Opmærksomhed et Dieblit for nærmere at forklare min Opfattelse af Betydningen af den Sætning, som jeg, da jeg for nogle Dage siden havde Ordet, fremsførte, nemlig at det stod for mig, som om en Negtelse fra dette Things Side af Lovens Overgang til anden Behandling for Udenforstaaende vilde se ud som en Slags Falliterklæring fra den Side, hvorfra Modstanden er kommen. Jeg skal nu strax bemærke, at naar jeg, den Gang jeg havde Ordet, udtalte mig for at lade denne Lov gaa til 2den Behandling, var det ingenlunde, fordi jeg ansaa den for skiftet eller brugelig for nogen fremtidig Udsvilling; i det Hele vilde jeg meget beklage, og — jeg skal gjentage det — jeg vilde anse det for noget af det Sørkeligste, der var stet i vort Folkeli, siden vi fik den frie Forfatning, hvis denne Lov skulde blive vedtagen, som den er. Det var egentlig heller ikke Øjflighed fra min Side, enten imod Regeringen i det Hele eller imod den høitærede Minister, der foranledigede mig til at ville stemme for Overgangen; jeg kan ikke fra mit Standpunkt se, at der er nogen stor Uøjsflighed i at negte en saadan Overgang. Jeg hører ikke til dem — jeg tør vel nok sige det, idet jeg vel skal vogte mig for at nævne nogen Retning ved dens ellers brugelige Navn — som ere indviede i de Forhandlinger, der rimeligvis og billigvis gaa forud for saadanne Sagens Forhandling her i Thinget. Jeg skal indrømme, at jeg ser med megen Velvillie og med venlige Blikke paa den Retning, som vi Alle ere enige om nærmest gjør sig gjældende her, og som har fundet et Udtryk i Modstanden imod denne Lov, men der er Folk baade udenfor Mødsdagen og her i Thinget, som se med mindre velvillige Øine og Blikke paa denne Retning. Det er nu min Tanke, og det skulde glæde mig at se den iværksat, at Folk af denne Retning vilde være i Stand til at skaffe noget Bedre, end her foreligger, og jeg skal atter gjentage, at den ærede Minister her har givet det danske Folk Sten i Stedet for Brød i denne Sag. Der er imidlertid ogsaa Folk, som have den Tanke, at Medlemmer af den omtalte Retning vel kunne enes om at stemme imod dette Lovforslag, men at der, hvis de selv skulde opstille Noget, som kunde have Udset til at blive til Lov og at tilfredsstille Folket, gjør sig forskjellige Retninger gjældende. Jeg vil nu lade det staa ved sit Værd, hvorvidt dette er Tilfældet; jeg vil kun fremsføre det som en vis Betydning; men naar man med rolig Samvittighed skulde kunne stemme imod

denne Sags Overgang til anden Behandling, forekommer det mig, at der fra den nævnte Retning eller fra nogle af de ledende Mænd, og da navnlig fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. N. Hansen), som man vel nok tør anse som en Personlighed, der er saa storlaalet, at han kan betragtes som Type eller Forbillede for denne Retning, maatte foreligge Noget, hvorefter man kunde sige: Dette kan jeg billige og gaa ind paa og give min Stemme, før man negtede denne Lovs Overgang til anden Behandling. Det er ganske vist, som jeg før nævnte, at Sagen nu er bragt i et politisk Spor. Der er igaar faldet Betydninger om en Mulighed for, at vi, hvis der blev negtet denne Sag Overgang til anden Behandling, enten kunde faae et Ministerkabinet eller en Opløsning af Folkethinget eller noget Lignende, og det staa for mig — jeg har kun min Mening fra en vis Følelse af Stemmungen — som om denne Tanke i Grunden gjorde et vist Indtryk i Folkethinget, navnlig paa den Side, der er Lovforslagets Modstandere. Jeg ser nu ingenlunde Sagen saaledes, at der gives et Mistillidsvotum eller et Tillidsvotum til den ærede Minister, hvis Overgangen til anden Behandling negtes eller vedtages, men jeg har navnlig for Øie, at jeg, naar der ikke opstilles noget Andet fra Modstandernes Side, ikke kan være med til at negte Overgangen, og da min Stilling er temmelig enestaaende i Thinget, finder jeg mig foranlediget til fra dette Sted rent ud at sige min Mening om denne Sag. Jeg vilde paa ingen Maade være med til at stemme for Lovforslagets Overgang, naar der derved skulde gives Ministeren et Tillidsvotum, men jeg vil heller ikke være med til at sige, hvad der saa snuvt blev udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. N. Hansen), at den nuværende Kultusminister ubetinget skulde være den bedste af alle de gode Kultusministre, vi have haft, siden vi fik den frie Forfatning. Mit Standpunkt overfor den ærede Minister er det, at jeg, hvis jeg, hvad man jo i Følge Naturens Lov næsten kan antage, da jeg er et yngre Medlem af Samfundet, skulde overleve ham, vilde være med til at plante en Taknemmelighedens Rose paa hans Grav og sige ham en inderlig Tak for den Landse, han har brudt for Friheden i dens Barndom, og jeg vilde være med til at sætte den bekjendte Bjørnsonste Indskrift paa hans Gravmale: „Han stred imod, for han et bedre vidste, men han var Midværmand indtil det Sidste.“ Til at staa i Spidsen for Fremtidens Folkeoplysning og at løse det store Maal, at føre Folket frem, som Digteren siger: „til stor og herlig Id, til Danmarks Frelse i Nødens Tid“, tror jeg imidlertid ikke, den ærede Minister er i Stand. I den Betydning anser jeg ham ikke for Fremtidens Mand, at han skulde kunne føre de store Tanker og Ideer til Gjennembrud, der røre sig i Folket, og hvorfor? Fordi jeg i hele hans Færd og Omgangsmaade iblandt